

Zijn kleutertjes ratjes? De neuromythe van het verrijkte klaslokaal.

Labo-ratten zijn minder slim door de verarmde omgeving

Lang geleden ontdekte een onderzoeker dat de ratten die hij terloops eens mee naar huis nam, slimmer waren dan de ratten die hij in zijn labo bestudeerde. Zo vonden de thuisratten sneller hun weg door een labyrint. Wat bleek inderdaad, eens de ratjes werden opengesneden (slik...) en er naar de zenuwbanen werd gekeken, hadden de thuisratjes met een 'verrijkte omgeving' heel wat meer zenuwverbindingen en vertakkingen dan de laboratjes. Tiens, dacht de onderzoeker, de hersenen van ratten werken beter in een verrijkte omgeving. Dus... denk je nu misschien als kleuteronderwijzer... moeten we onze kleuterklas ook niet 'verrijken' om die kleuterhersenen maximaal te prikkelen?

Leeft een kleuter als een labo-rat?

Probeer je eens in te leven in de wereld van zo een labo-rat. Een kale labokooi tussen 4 traliemuren is natuurlijk niet jouw 'natuurlijke', 'gewone' omgeving. In de vrije natuur (of de stad) vind je immers volop holen en spelonken, obstakels, takken, buizen, maar vooral ook andere ratjes waar je mee kan spelen, bijten, en op alle andere mogelijke manier interageren. Eigenlijk wil dat zeggen dat een 'normale' of alledaagse omgeving best wel 'rijk' of 'prikkelend' is. Een verarmde omgeving daarentegen (zoals een labokooi), kan voor een verminderde hersenwerking zorgen.

Het is onnodig om een klaslokaal overdreven te verrijken

Vraag je je af of een klaslokaal een 'normale' omgeving is die dus rijk genoeg is? Alleen al doordat er heel wat kinderen samenspelen in de klas, en de leerkracht voor boeiende impulsen zorgt, is het klaslokaal voldoende prikkelend voor de ontwikkeling van de hersenen. Wees dus maar zeker dat je klas volhangen met blitse posters en een fysieke prikkel in elke hoek van het klaslokaal niet per sé hoeft om je klas voldoende te verrijken en de kleuters voldoende leeransen te geven! Integendeel, door alle drukte en kleurenpracht kunnen heel wat kleuters zich net minder goed concentreren.

Dat je dus in je klas koste wat het kost een verrijkte omgeving met veel toeters en bellen moet creëren, is eigenlijk een neuromythe of een onjuist feit over neurowetenschappen (of hersenwetenschappen) dat in de onderwijswereld is opgedoken. Hier berust de neuromythe op het

misverstand dat een klaslokaal vergelijkbaar is met een kaal labo waar niets te beleven valt. Bovendien gaat het om onderzoek bij ratten en altijd moeten we ons de vraag stellen of we dit ook kunnen doortrekken naar onze kleuters.

TAKE HOME MESSAGE

Verrijk je klaspraktijk door in te spelen op de ervaringswereld van je leerlingen. Overtollige 'visuele' prikkels om je klaslokaal te 'verrijken' hoeven echt niet!

Benieuwd naar meer neuromythes in het onderwijs? Neem zeker eens een kijkje op neuromythes.odisee.be waar je in de vorm van een quizje meer kan leren over hoe onze hersenen al dan niet werken.

Meer lezen

- Een boek dat een brug tracht te slaan tussen neurowetenschappen en onderwijs en vooral in hoofdstuk 1 dieper ingaat op de neuromythes in het onderwijs

Van Camp, T., Vloeberghs, L. & Tijtgat, P. (2015) *Krachtig Leren. Cognitief neurowetenschappelijk benaderd*. Leuven: Acco.

- Een blogbericht van Filip Van Keer op Kleutergewijs ([Méér méér méér door minder minder minder](#))
- De website neuromythes.odisee.be leert je spelenderwijs meer over neuromythes
- De oude (en moeilijk te vinden) artikelen die het rattenonderzoek beschrijven
 - Rosenzweig, M.R., Krech, D., Bennett, E.L. & Zolman, J.F. (1962). Variation in environmental complexity and brain measures. *Journal of Comparative and Physiological Psychology*, 55 , 1092-1095.
 - Rosenzweig, M.R., Bennett, E.L. & Krech, D. (1964). Cerebral effects of environmental complexity and training among adult rats. *Journal of Comparative and Physiological Psychology*, 57 , 438-439.